

Protokół konferencji w Wannsee, styczeń 1942 r.

Od dziś, zgodnie z rozkazem Führera, ewakuacja Żydów na wschód zastępuje emigrację. Jest to jedynie częściowe rozwiązanie problemu. [...] Żydzi mają być użyci jako siła robocza na terytoriach wschodnich. Ci, którzy są zdolni do pracy, zostaną podzieleni na grupy czy ekipy – osobno mężczyźni i kobiety – i ewakuowani do określonych miejsc. Podczas przesiedlania mają być użyci do budowy dróg, co w sposób znaczny wyeliminuje większą ich część. Ci, którym uda się przeżyć, [...] muszą być traktowani w wiadomy sposób. Każde uchybienie w tej dziedzinie doprowadzić by mogło do odnowienia się żydostwa w Europie. [...] W trakcie praktycznej realizacji ostatecznego rozwiązania zostanie Europa przeszukana z Zachodu na Wschód. Przede wszystkim należy dokonać tego na terytoriach Rzeszy z protektoratem Czech i Moraw włącznie – chociażby ze względu na kwestię mieszkaniową i inne konieczności społeczno-polityczne.

Ewakuowani Żydzi będą stopniowo umieszczani w tzw. gettach przejściowych, skąd w dalszym ciągu przetransportuje się ich na Wschód. [...]

Sekretarz stanu [...] stwierdził, że Generalne Gubernatorstwo byłoby zadowolone, gdyby od niego rozpoczęto rozwiązywanie tego problemu, gdyż tutaj problem transportu nie jest skomplikowany i względnie zatrudnienie nie hamowałoby przebiegu tej akcji. Należałoby usunąć Żydów z terytorium Generalnego Gubernatorstwa jak najszybciej, bo właśnie tutaj Żyd stanowi duże niebezpieczeństwo jako nosiciel epidemii i poza tym wywołuje stałe zaburzenia w gospodarczej strukturze kraju z powodu ciągłego uprawiania pokątnego handlu. Zresztą wśród 2,5 miliona Żydów wchodzących w rachubę większość jest niezdolna do pracy.

R. Szuchta, P. Trojański, *Zrozumieć Holokaust. Książka pomocnicza do nauczania o zagładzie Żydów*, Warszawa: ORE, 2012, s. 211.

Praca z tekstem

1. Wymień kolejne etapy postępowania z Żydami przewidziane w dokumencie.
2. Podaj, jakie cele postępowania z Żydami określono w dokumencie.
3. Zacytuj wszystkie eufemistyczne określenia użyte w dokumencie na określenie zagłady Żydów.
4. Podaj nazwę obszaru, z którego w pierwszej kolejności miano dokonać usunięcia Żydów, oraz wskazany przez Niemców powód.

5. W oparciu o wiedzę pozaźródłową dotyczącą sytuacji Żydów w Generalnym Gubernatorstwie wyjaśnij, czy faktycznie w 1942 r. mogli stwarzać problemy gospodarcze, jak twierdzą autorzy dokumentu. Wypowiedź uzasadnij.
6. Wymień główne postanowienia konferencji w Wannsee.